

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2019. január 24. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

A megoldásra összesen 45 perced van.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

**Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál,
a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!**

Jó munkát kívánunk!

2019. január 24.

1.	Egy-egy szótagot a pontsorra írva hozz létre egy-egy, az utasításnak megfelelő szófajú szót! A) toldalék nélküli köznév: ..... – TA B) ige: ..... TA –	a																	
2.	Ha a megadott szóból néhány betűt elveszünk, különböző szófajú szavakat kaphatunk. Találd meg a kért szófajú szavakat! Példa: LEMEZ → főnév: MEZ → igekötő: LE → névmás: EZ LÖVÉS A) ige: ..... B) névmás: ..... C) kötőszó:	a																	
3.	Párosítsd a szólásokat a hozzájuk tartozó 2-2 jelentéssel! Vigyázz, 2 betűjelet (jelentést) nem lehet sehová sem beírni! <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">A szólások:</td> <td style="width: 50%;">A két megfelelő jelentés betűjele:</td> </tr> <tr> <td>a) Ami a szíven, az a száján. ....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>b) Megalszik a tej a szájában. ....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>c) A fogához veri a garast. ....</td> <td>.....</td> </tr> </table> A lehetséges jelentések: <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">A) pletykás</td> <td style="width: 50%;">E) sunyi</td> </tr> <tr> <td>B) fukar</td> <td>F) szókimondó</td> </tr> <tr> <td>C) málé</td> <td>G) teszetosza</td> </tr> <tr> <td>D) őszinte</td> <td>H) zsugori</td> </tr> </table>	A szólások:	A két megfelelő jelentés betűjele:	a) Ami a szíven, az a száján.	.....	b) Megalszik a tej a szájában.	.....	c) A fogához veri a garast.	.....	A) pletykás	E) sunyi	B) fukar	F) szókimondó	C) málé	G) teszetosza	D) őszinte	H) zsugori	a	
A szólások:	A két megfelelő jelentés betűjele:																		
a) Ami a szíven, az a száján.	.....																		
b) Megalszik a tej a szájában.	.....																		
c) A fogához veri a garast.	.....																		
A) pletykás	E) sunyi																		
B) fukar	F) szókimondó																		
C) málé	G) teszetosza																		
D) őszinte	H) zsugori																		
		b																	
		c																	

4. a) Döntsd el, hogy a megadott szavak az alábbi mondatban milyen szófajúak! Karikázással jelöld a helyes megoldást!

a	
b	

Délután alaposan meg kell tanulnom a holnapra feladott leckét.

- A) **meg:** kötőszó   igekötő   névutó
 B) **tanulnom:** feltételes módú ige   felszólító módú ige   főnévi igenév
 C) **alaposan:** ragos névmás   ragos főnév   ragos melléknév
 D) **feladott:** múlt idejű ige   melléknév   befejezett melléknévi igenév

- b) Írd ki az előző feladatban megadott mondatból a következő mondatrészeket!

- A) állítmány: .....
- B) minőségjelző: .....
- C) alany: .....
- D) módhatározó: .....

5. Nyelvújítási és tájnyelvi szavak felhasználásával alkottuk meg az alábbi mondatot:

a	

Egy **bérszáguldó**ban **szeszélyszikrá**t mesélt egy **étnök** a **szemfűl** **pénzcsűrnök**nek.

Helyettesítsd a vastaggal szedett szavakat mai köznyelvi megfelelőjükkel az alábbi szavak közül válogatva!

*bérház – elnök – bankár – szemtelen – taxi – parázs – pincér – vice –
 tűzijáték – érdeklődő – rabló*

eredeti szó	szinonimája
A) bérszáguldó	
B) szeszélyszikra	
C) étnök	
D) szemfűl	
E) pénzcsűrnök	

2019. január 24.

6. Melyik írásmód a helyes?

Írj középre **1**-est, ha az első, **2**-est, ha a második, **x**-et, ha mindkét alak helyes!

a)	1.-én		1-jén
b)	le-ge-lő		le-ga-lább
c)	álld		álldd
d)	Janus Pannoniusszal		Janus Pannonius-szal
e)	viszhang		visszhang
f)	tanulság		tanúság

a	
b	
c	
d	
e	
f	

7. Az alábbi 3 mondat bántó módon fogalmazza meg a beszélő szándékát. Válaszd azokat a megoldásokat a lentebb felsoroltak közül (A – E), amelyek ugyanezt a szándékot nem bántóan fejezik ki! A megfelelő betűjelet írd a pontvonalra! Vigyázz, kettőt nem kell sehová írnod!

- a) Te ehhez még kicsi vagy! .....
- b) Lehetne már annyi eszed, hogy nem piszkáld az öcsédet! .....
- c) Neked mindig vannak kifogásaid, ha nem készülsz az órára! .....

A mondatpéldák:

- A) Kérlek, máskor szólj előre, ha versenyed lesz!
- B) Ne sírj, még egy-két hónap, és te is velünk jöhetsz!
- C) Menj innen, csak hátráltatod a többieket!
- D) Te már iskolás vagy, legyél te az okosabb!
- E) Hidd el, nekem sincs kedvem korán lefeküdni!

a	
b	
c	

8. Olvasd el figyelmesen a következő verset, majd oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	

Kányádi Sándor: Haragos a kicsi patak

Haragos a kicsi patak,	– Így tavasszal
szemlátomást nő a mérge.	mind magasztal,
Hajkurássza a ludakat,	udvarolnak, kurizálnak,
meneküljön, aki réce.	folyton bennem mártóznának.
	De amihelyt meglankadok,
Méltatlankodnak a ludak,	s nyár jöttével megapadok,
ártatlankodnak a récék.	gögös nyakkal, tele beggyel
Nincs a mérges kicsi patak	lépnek átal este, reggel,
medrében egy csöppnyi részvét.	s fáradékony
	cérna-vékony
	gilisztának
	titulálnak.

- a) Helyettesítsd a vers következő szavait egy, a vers szövegébe tartalmilag illő szóval!

átal: .....

amihelyt: .....

magasztal: .....

- b) Milyen költői eszköz a
- cérna-vékony**
- giliszta kifejezés? Húzd alá a megfelelőt!
-
- megszemélyesítés, allegória, alliteráció, metafora

- c) Mikor és miért gögösek a ludak?

.....

.....

- d) Ki szólal meg a gondolatjel (–) utáni részben?

.....

- e) Az alábbi állítások közül csak
- egy igaz**
- a versre. Húzd alá a megfelelőt!

A versre a páros rím és az ütemhangsúlyos ritmus a jellemző.

A vers szabálytalan ritmusú, keresztrímes sorokból áll.

A versben az egymással rímelő sorok azonos ritmusúak.

9. Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	

Hófehérke, Gandalf és Árven az anyakönyvezhető nevek listáján

(1) *Babér, Gyömbér, Fahéj* vagy *Ánizs* – ezek közül bármely névvel illethetjük újszülött kislányunkat, derül ki az MTA Nyelvtudományi Intézete által jóváhagyott utónevek jegyzékéből. A leendő szülők közel négyezer keresztnév közül választhatnak, a fűszerek mellett pedig kedvenc virágjuk, sőt kedvenc filmjeik főszereplőinek neveit is adhatják gyermekeiknek: a kislány büszkén viselheti az *Amidala*, a *Hófehérke* vagy az *Árven* neveket, a kisfiú pedig lehet *Gandalf*, *Frodó* vagy *Szedrik*.

(2) „Ma a névadást a sokszínűségre való törekvés jellemzi” – mondja Raátz Judit nyelvész. A hagyományos nevek, mint az *Erzsébet*, a *Márta*, a *Katalin* vagy a *Mária* ma már kevésbé közkedveltek, és a konvencionális fiúnevek is háttérbe szorultak, ugyanakkor az apa nevének a továbbvitele még gyakran előfordul. Az anyakönyvezhető nevek közül is a ritkább, különlegesebb nevet választják a szülők, most az a divatos, hogy olyan nevet kapjon a gyermek, amely egyedi, ritka, esetleg olyat, amelyet még soha senki nem viselt. Ez utóbbi esetben a szülőknek mélyen a zsebükbe kell nyúlniuk, ha kérvényezni szeretnék egy új név bejegyzését, sőt bizonyos eljárásoknak is meg kell felelniük. Például a szülők által választott utónevet a kiejtésének megfelelően a mai magyar helyesírás szabályai szerint kell bejegyezni. *Justinnak* tehát bárki nevezheti a fiát, ám azt *Dzsasztinnak* kell írni, és ennek megfelelően lehet lányunk *Dzsenet*, *Britni* vagy *Dzsindzser*.

(3) Nem javasolják bejegyzésre a földrajzi névként, márkánévként és művésznévként használt alakokat, például a *Gyimest*, a *Benettont* vagy a *Zsédát*, de a meglévő nevek túlzott becéző formáit sem, így nem lehet *Icuskának* vagy *Zsozsónak* nevezni a gyerekeket. A magyar helyesírás betartása mellett fontos, hogy egy személy legfeljebb két keresztnévet viselhet; és hogy fiú csak fiú-, lány pedig csak lánynevet kaphat. Az Akadémiára érkezett kérelmek közül persze nem mindegyik megy át. Az elutasított férfinevek között van például a *Christian*, az *Andrea*, a *Mani*, a *Zé* vagy a *Felhő*, a női nevek között pedig a *Mazsola*, az *Elizabeth* vagy az *Edy*.

(4) „A névadásra vonatkozó törvények nálunk a gyereket nem védik, és ez a legnagyobb fájdalmunk” – mondja Raátz Judit, akinek a felmérései szerint a szülőknek nem számít már sem a név eredete, sem a hagyománytisztelet; az elsődleges szempont a név hangzása és egyedisége. A keresztnév és a családnév egymáshoz való viszonya pedig a többség számára mindegy. Így nőhet fel *Végh Béla*, *Cserepes Virág* vagy *Karácsonyi Ajándék*.

(5) A névnap azonban továbbra is fontos, viszont az újonnan anyakönyvezett nevek nem szerepelnek a hagyományos naptárakban. Ennek oka az, hogy a névnap az adott nevet viselő védőszent ünnepe, meghatározása egyházi hagyományokon alapszik. Az MTA tehát nem tud abban segíteni, hogy a *Bongorok*, *Barackok*, *Kventinek*, *Rokkók* vagy *Bóbiták* is ünnepelhessék a nevük napját.

2019. január 24.

(6) Népszerűség tekintetében az elmúlt öt évben a lánynevek közül a *Hanna*, az *Anna* és a *Jázmin* végzett az élen, a fiúnevek közül pedig a *Bence*, a *Máté* és a *Levente*. Az első 100 között szerepel a *Brendon* és a *Bennett* is, a lánynevek közül pedig nagy népszerűségnek örvend a *Vanessza*, a *Hanga*, a *Dzsenifer* és a *Tifani* is.

Forrás: http://nol.hu/mozaik/hofeherke_gandalf_es_arven_az_anyakonyvezhető_nevek_listajan-143744

a) Állapítsd meg, hogy a cikk alapján igazak-e vagy hamisak az alábbi állítások! A helyes választ húzd alá!

A) A Justin név anyakönyvezhető Magyarországon ilyen alakban.

IGAZ – HAMIS

B) Előfordulhat, hogy egy rajzfilmszereplő nevét kapja egy újszülött.

IGAZ – HAMIS

C) Az egyedi nevek engedélyezéséért fizetni kell.

IGAZ – HAMIS

b) Egy fiú esetében milyen szempont alapján utasítják el a nyelvészek az alábbi névötleteket?

A) Andrea: .....

B) Christian: .....

C) Opel, Fiat: .....

c) Miért nem szerepel a hagyományos naptárakban a Barack név?

.....

d) Értelmezd az 4. bekezdés alábbi megállapítását! Mire gondolhat Raátz Judit?

„A névadásra vonatkozó törvények nálunk a gyereket nem védik, és ez a legnagyobb fájdalmunk.”

.....

.....

.....

.....

e) Az alábbi képek, ábrák leginkább melyik bekezdés illusztrálására valók? Írd a bekezdés számát a kép melletti pontsorra!

A)

.....

B)

.....

C)

Leggyakrabban adott keresztnemek újszülötteknek (2010-2015)		
	LÁNY	FIÚ
1.	HANNA	BENCE
2.	ANNA	MÁTÉ
3.	JÁZMIN	LEVENTE
4.	NÓRA	ÁDÁM
5.	LILI	DÁVID
6.	ZSÓFIA	DOMINIK
7.	BOGLÁRKA	MILÁN
8.	LUCA	BALÁZS
9.	EMMA	DÁNIEL
10.	ZOÉ	GERGŐ

.....

10. Szóban vagy írásban?

Vannak, akik az iskolai számonkérések alkalmával inkább szóban szeretnek felelni, míg mások szerint könnyebb írásban megoldani a kapott feladatokat. **10–12** mondatos fogalmazásodban írd legalább 2-2 érvet mindkét állítás mellett, és fejtsd ki, hogy számodra melyik álláspont az elfogadhatóbb!

Figyelem! A 4 mondatnál rövidebb fogalmazás nem értékelhető! Ha a fogalmazás nem éri el a 10 mondatot, az jelentős pontlevonással jár.

a	
b	
c	
d	
e	

2019. január 24.

